

CILJ I OBRAZLOŽENJE PROJEKTA - opis situacije, konteksta, potreba i razloga za projekat, zadaci projekta, uslovi i eventualni rizici realizacije projekta

Nove tehnologije u oblasti informatike i komunikacija, naročito Internet, predstavljaju infrastrukturu Informacionog društva - ID. Iako vrlo često preovlađuje gledište da takve tehnologije imaju više tehničkih nego društveno-ekonomskih implikacija, pozitivne promene koje proizvode informacione i komunikacione tehnologije (IKT) ne dotiču ravnopravno sve građane Srbije. To se posebno odnosi na žensku populaciju. Postojeći odnosi moći u društvu dovode i do razlike u uživanju koristi od IKT pa se stoga može reći da ni ove tehnologije nisu rodno neutralne. Naša privreda, kao privreda u tranziciji donosi niz problema i izazova pri zapošljavanju i ženske i muške populacije. U skoroj budućnosti najveći broj radnih mesta biće vezan za IKT i njihovo korišćenje. Brza istraživanja sprovedena kod dva najveća Internet servis provajdera ukazuju da je pristup žena daleko ispod pristupa muškaraca i da je zabrinjavajuće nizak za doba od 15-20 godina i preko 30 godina godina, kada čini oko 30% od ukupnog broja korisnika. Ta slika se malo poboljšava za životni period od 20-30 godina ali ne prelazi 38%. Interesovanje devojaka za tehničke fakultete ove godine je u porastu, mada statistike pokazuju da se taj procenat kreće od 18-22%. Nacrt Nacionalne politike za izgradnju Informacionog društva – NSID nije uključio aspekt rodne ravnopravnosti. Nakon reakcija i predloga u javnim raspravama da se uključi aspekt rodne ravnopravnosti, može se pretpostaviti da će se ovaj problem prevazići ili bar ublažiti. Međutim, ostaje potreba da se u implementaciji osnovnih strategija NSID, proces uključivanja principa rodne ravnopravnosti osigura i stalno nadzire da bi se izbegle situacije i objašnjenja da se proces rodne ravnopravnosti ne razmatra jer se on podrazumeva kroz termine «građanin» ili «društvo», kao i situacije da se ovaj aspekt naknadno dodaje, što svakako umanjuje značaj strategije i njene implementacije.

Aspekt ravnopravnog pristupa u korišćenju IKT i izgradnji ID mora biti uključen kao strateško pitanje u svim dokumenatima, strategijama i politikama, kao i u implementacijama programa i projekata baziranih na NSID.

U pogledu rodne ravnopravnosti u Srbiji su započele određene aktivnosti. Savet za rodnu ravnopravnost uspostavljen je odlukom vlade Srbije i deo je ministarstva za rad i zapošljavanje. Savet još nema sopstveni budžet, administraciju, prostor za rad, pa su i njegove aktivnosti na uključivanju rodne ravnopravnosti u različitim oblastima društva i privrede limitirane.

Deo Aktivnosti u potrebi sagledavanja rodne ravnopravnosti i procesa izgradnje ID odvijale su se i kroz rad NVO «Jednake mogućnosti» organizovanjem tri okrugla stola - 2 u Beogradu i jedan u Podgorici. Poslednji okrugli sto «Rodna ravnopravnost i Svetski samit o Informacionom društvu», koji je bio praćen radionicom za novinare, ukazao je da ni mediji nisu prepoznali svoju ulogu u procesu izgradnje ID. Ako se izuzmu visoko-stručni časopisi ili simpozijumi, ostali mediji umesto da podstiču i opominju pokazuju skoro potpunu nezainteresovanost, ili neshvatanje značaja svoje odgovornosti u ovom procesu. Pitanja kao što su:

- Da li se pitanje rodne ravnopravnosti uključuje u diskusiju o strategiji i politici ID?
- Da li postoje i kolike su ekonomske posledice ako se pitanja rodna ravnopravnosti zanemaruju?
- Koliko tome posvećujemo pažnju?
- Da li su naši mediji svesni svoje uloge u promociji principa i uključivanja u tokove prema Informacionom društvu?
- Kako osigurati da ruralne oblasti ne budu isključene i marginalizovane?
- Kako graditi ravnopravno i pravedno informaciono društvo i kako ući u novu eru ekonomije znanja?

zahtevaju odgovore i pomoć u njihovom razrešavanju.

Kada se govori o aspektu rodne ravnopravnosti, korišćenju IKT-a, načinima za rodno senzibilne

projekte može se konstatovati da ne postoje dokumenti, uputstva ili kontrolne liste koje bi pomogle da se ovom pitanju priđe sistematično, da se uključeni u izrade dokumenata edukuju i da to postane deo svake politike, strategije i realizacije.

Iskustva iz sveta ukazuju da je postojanje smernica o rodnoj ravnopravnosti za specifičnu oblast vrlo korisno. Takođe se u svetu, u procesima odobravanja ili elaboriranja projekata, koriste kontrolne liste. Nedostatak iskustva u ovim procesima kod nas, može biti nadoknađen analizom uspešnih IKT projekata u svetu, sa aspekta rodne ravnopravnosti, koji uz prilagođavanje lokalnim uslovima, mogu inicirati slične projekte i kod nas. Zato bi priprema smernica, kontrolnih lista i primera uspešne prakse bila od višestrukog značaja i za državne strukture, projektne timove i civilni sektor. U tome Udruženje «Jednake mogućnosti» koje više od tri godine afirmiše, lobira i privlači pažnju (civilnog) društva i privatnog sektora na pitanja rodne ravnopravnosti u pristupu i korišćenju IKT, vidi svoju ulogu. Radi toga Udruženje JM predlaže izradu sledećeg projekta:

RAVNOPRAVNO U INFORMACIONO DRUŠTVO

-Smernice, kontrolne liste i predlozi za iniciranje projekata u procesu implementacije NSID-

Cilj projekta: Kreiranje teorijskog okvira i afirmacija rodne ravnopravnosti u procesu implementacije Nacionalne strategije za izgradnju Informacionog društva.

OPIS PROJEKTA - opis i hronologija aktivnosti, način realizacije i metodologija, korisnici - ciljna grupa projekta, realizatori i učesnici projekta, teritorija i mesta realizacije projekta, ukupno trajanje projekta

Projekat «Ravnopravno u Informaciono društvo - smernice, kontrolne liste i predlozi za inicijative i iniciranje projekata u procesu implementacije Nacionalne strategije za izgradnju informacionog društva (u daljem tekstu Projekat) obuhvatio bi sledeći set aktivnosti:

1. Izrada smernica za uključivanje rodne ravnopravnosti
 - 1.1. Analiza preporuka svetskih foruma i gender grupa
 - 1.2. Analiza dokumenata i rezultata I i II Svetskog Samita o Informacionom društvu uz konsultacije (direktne i e-konsultacije) sa Gender Caucus Group-om
 - 1.3. Definisavanje predloga smernica
 - 1.4. Panel diskusija o predlogu smernica i kontrolnih lista (iz sledeće aktivnosti)
 - 1.5. Konačni tekst smernica
2. Izrada kontrolne(ih) liste(a) sa aspekta rodne ravnopravnosti u procesu odobravanja i elaboriranja IKT projekata
 - 2.1. Analiza primera kontrolnih lista iz svetske prakse
 - 2.2. Formulacija pitanja
 - 2.3. Izrada konačnog teksta kontrolne liste (nakon Panel diskusije)
3. Predlaganje IKT projekata sa aspekta rodne ravnopravnosti na bazi uspešnih primera iz sveta
 - 3.1. Analiza uspešne međunarodne prakse
 - 3.2. Identifikacija uspešnih primera
 - 3.3. Opis odabranih primera kao osnove za iniciranje mogućih projekata kod nas
 - 3.4. Održavanje i ažuriranje web strane Udruženja (sa primerima)
4. Kreiranje zbornika tekstova o izabranim temama za afirmaciju rodne ravnopravnosti u

medijima, sa dodatnim podacima i izvorima relevantnim za datu temu, spiskom kompetentnih sagovornika, iinspirativnim citatima kao i mogućim dodirnim temama

- 4.1. Osmišljavanje tema i formulisanje sadržinskog okvira
 - 4.2. Prikupljanje izvora, materijala i podataka
 - 4.3. Kreiranje tekstova
 - 4.4. Štampanje zbornika
5. Praćenje korišćenja Interneta sa stanovišta rodne ravnopravnosti u periodu od tri meseca
- 5.1. Izbor Internet Servis Provajdera (ISP) iz cele Srbije i dogovor sa njima o istraživanju
 - 5.2. Analiza broja korisnika po rodu
 - 5.3. Analiza vremena provedenog na Internetu po rodu
 - 5.4. Klasifikacija po korišćenim servisima
 - 5.5. Klasifikacija sadržaja koji se koristi
 - 5.6. Izrada statističkih dijagrama i tabela
6. Publikacija «Ravnopravno u Informaciono društvo»
- 6.1. Priprema za štampu
 - 6.2. Prevod na engleski
 - 6.3. Štampanje
7. Evaluacija projekta
- 7.1. Eksterna
8. Narativni i finansijski izveštaj

Aktivnosti bi se odvijale delom paralelno sa učešćem eksperata iz predmetne oblasti. Vremenski dijagram odvijanja aktivnosti dat je u prilogu 1.

Direktni korisnici rezultata navedenih aktivnosti bili bi funkcioneri, rukovodioci i zaposleni u državnim strukturama, projektni timovi kompanija koje će učestvovati u implementaciji NSID, Savet za rodnu ravnopravnost, civilni sektor, kao i članovi Udruženja JM. Dostavljanje tema i njihovog sadržaja medijima, dalo bi inicijativu za kontinualno medijsko praćenje razvoja ID i njegovih implikacija na lični i profesionalni život muškaraca i žena.

Indirektni korisnici bili bi svi članovi društva.